

Dokument nr. 8:59

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg om forenklinger og forbedringer i byggesaksbehandlingen

Til Stortinget

Innledning

Stortinget vedtok i 1995 endringer i plan- og bygningsloven som beredte grunnen for en omlegging av byggesaksbehandlingen. Intensjonene ved omleggingen var å forbedre kvaliteten på norske bygg og å fjerne useriøse aktører fra bransjen. Implementeringen av omleggingen startet 1. juli i 1997. Det ble tidlig klart at omleggingen medførte store problemer for utbyggere, byggebransjen og for den kommunale byggesaksbehandlingen.

Godkjenningsordningen av entreprenører og håndverkere innen byggfagene var et problem. Et av tiltakene for å oppnå kvalitetsforbedringer var å kvalitetssikre kompetansen på aktørene i byggebransjen. For å slippe godkjenning rundt om i hver enkelt kommune ble det innført sentral godkjenning av aktører innen byggenæringen for å avlaste firmaer og kommuner. Her viste det seg at statlige myndigheter ikke hadde kapasitet til å behandle søknadene om sentral godkjenning.

Derfor fremmet Høyre forslag i Stortinget våren 1998 om å foreta en gradvis og lempelig innføring av godkjenningskravene slik at byggeaktiviteten ikke stoppet opp. Stortinget støttet Høyres forslag og det ble innført overgangsordninger til de sentrale myndigheter kom ajour i forhold til den sentrale godkjenningsordningen. Nå er over 8200 bedrifter godkjent.

Etter hvert som man vant erfaring med byggesaksreformen ble det avdekket store problemer. Saksbehandlingstiden økte i mange kommuner, i enkelte kommuner radikalt. I tillegg til lengre saksbehandlingstid ble utbyggerne og byggherrer påført ekstra kostnader. Dyr arbeidskraft måtte brukes til å fylle ut store mengder skjemaer for å tilfredsstille regelverket.

På bakgrunn av de alvorlige problemene behandlet Stortinget høsten 1998 et forslag fra Høyre om en total gjennomgang av plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter. Stortingsflertallet avviste for-

slaget om en total gjennomgang av reformen, men Høyres tre konkrete forslag til endringer fikk flertall:

- Forenkling av godkjenningskatalogen.
- Bruk av meldinger i byggesaker utvides slik at f.eks. arealgrensene økes fra 30 til 50 kvadratmeter.
- Senke kravene for enkle tiltaksklasser og grensene mellom tiltaksklassene bør vurderes generelt. Det skal også vurderes å innføre en tiltaksklasse 0.

Disse omleggingene og forenklingene har ført til at situasjonen har bedret seg, men byggesaksbehandlingen oppleves fortsatt som problematisk for mange aktører. Byråkratiet er for omfattende, saksbehandlingstiden er for lang og kostnadene er for høye. Det ser ut til å være større fokus på at papirene fylles riktig ut enn på kvaliteten i selve byggeprosessen. Den omfattende papirmengden rammer kommunene, utbyggere, entreprenører, selvbyggere og boligkjøpere. Konsekvensen blir økte kostnader og redusert boligbygging som særlig rammer unge mennesker og andre i etableringsfasen i form av økte boutgifter. Det er derfor behov for ytterligere forenklinger og forbedringer i byggesaksbehandlingen. Overgangen til papirløse byggesøknader må forseres.

Nedenfor er det oppstilling av en del problemer knyttet til byggesaksbehandlingen, samt forslag til forbedringer og forenklinger. Listen er ikke uttømmende og problemer som ikke er omtalt her bør selvfølgelig også løses.

A. Kravene til dokumentasjon

Kravene til dokumentasjon er omfattende. Her bør det finne sted en generell forenkling av dokumentasjonskravene ved søknad, melding og godkjenning av foretak. Kommunene krever ofte for mye dokumentasjon. Mindre omfattende krav, samt "gjennbruk" av informasjon kan være aktuelle virkemidler. Overgang til elektronisk saksbehandling vil være en

klar effektivitetsgevinst. Departementet må videre gi signaler til kommunene slik at de praktiserer regelverket med romslighet og sunn fornuft.

Et eksempel som er aktualisert etter 1. januar i år, er kravene til kvalitetssikringssystemer. Kvalitetssikringssystemene bør tillates å være forskjellige. Det er åpenbart at en enmannsbedrift og et stort konsern med flere hundre ansatte har helt forskjellige behov for kvalitetssikring og dermed må ha forskjellige krav. Utformingen og begrunnelsen for de nyinnførte systemkravene bør gjennomgås på nytt med hensyn til omfang ut fra bedriftenes størrelse og de tiltak bedriften gjennomfører.

B. Utvidet bruk av melding

Det bør være større differensiering mellom store og små tiltak i byggesaksbehandlingen. For mindre og enklere tiltak bør bruken av melding utvides. Av tiltak hvor det bør være tilstrekkelig med melding er:

- Fasadeendringer, herunder skilting
- Innvendige arbeider
- Tiltak som er i samsvar med reguleringsplan
- Tiltak som ikke har grunnflate på over 300 kvadratmeter
- Tiltak på inntil to etasjer
- Bruksendring

For at det skal være med tilstrekkelig med melding forutsettes det at det ikke foreligger klager fra naboer eller kommunale myndigheter, f.eks helsemyndighetene ved bruksendring til restaurantdrift.

C. Saksbehandlingstid

Det bør settes tidsfrister for kommunenes saksbehandling i byggesaker. Kommunene bør ha en maksimal behandlingstid for byggesøknader på 12 uker. I løpet av de første 2 ukene skal tiltakshaver få tilbakemelding hvis søknaden er mangelfull og tiltakshaver får 2 uker på å fremskaffe de relevante opplysninger. Da har kommunen fremdeles 8 uker til å behandle saken. Tiltakshaver plikter selv å varsle de myndigheter som skal uttale seg i forbindelse med søknaden parallelt med at kommunen har en korrekt søknad, d.v.s etter 14 dager, dersom kommunen ikke har påpekt mangler. Disse må da uttale seg innen den samlede tidsfrist for kommunen.

Forslaget innebærer ikke at enkle byggesaker som i dag har 4 ukers behandlingsfrist skal utvides til 12 uker.

D. Elektronisk saksbehandling

Innen 1. januar 2003 bør alle kommuner gi tilbud om full elektronisk saksbehandling. Det vil kunne medføre en enklere og raskere saksbehandling. Det forutsetter også at relevante skjemaer foreligger på internett i tråd med Stortingets tidligere vedtak.

E. Forenklinger i Godkjenningskatalogen

Godkjenningskatalogen består av om lag 600 forskjellige koder/fagområder. Det bør vurderes om det bør foretas ytterligere forenklinger og sanering av antallet koder i denne katalogen.

F. Reglene om produksjonsavfall

Reglene om produksjonsavfall er regulert både i forurensingsloven og i plan- og bygningsloven. Det bør vurderes å samle dette i ett regelverk.

G. Mer forpliktende forhåndskonferanser

Tiltakshaver er ofte prisgitt skiftende saksbehandlere og politisk ledelse i kommunene. Det er derfor behov for mer forpliktende garantier for at en tillatelse står seg i en viss periode. Forhåndskonferansene kan være et egnet forum for en slik forpliktelse. Manglende forutsigbarhet kan gå ut på at det i prosessen dukker opp nye synspunkter fra behandlende instans, som ikke ble gjort kjent for tiltakshaver i forhåndskonferansen, eller at forutsetningene endres etter at søknaden er innsendt. Forhåndskonferansen bør derfor bli mer bindende enn den er i dag.

H. Samordning av kommunenes praksis

Det er til dels store lokale forskjeller når det gjelder praktiseringen av saksbehandlingsreglene rundt om i kommunene. En harmonisering av praksis når det gjelder forståelsen av reglene bør derfor finne sted. Det kan skje ved at KRD presiserer i form av rundskriv, eller ved å ta ytterligere presiseringer inn i veiledningen til forskriftene til byggesaksreglene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen endre byggesaksbehandlingen i samsvar med premissene i dette forslaget.